

FREDS

NYTT

Kristna Fredsrörelsen
tidning # 2 ● 2023

Tema: Fredspolitiska perspektiv

Förnyat motstånd

När trots är det enda rimliga:

"Vi kan inte vänta oss att de som har abdikerat från ansvaret för våra områden ska rätta till det, bara för att vi säger så. Vi kan inte vänta på förändring, utan ska i stället organisera oss lokalt."

Aktuellt:

KristnaFreds växer. Hjälp oss bli fler! /3

Tema/ Joshua Armfield:

Varje sak vi gör för freden har kraft att förändra samhället /11

FREDSNYTT

Fredsnytt är **Kristna Freds**rörelsens medlemstidning. Den kommer ut 2 gånger om året med en upplaga om ca 1 000 ex. **Kristna Freds**rörelsen arbetar för en värld utan våld, krig och förtryck. Det gör vi genom att:

- Ge kurser i ickevåld, civilkurage och konflikthantering.
- Stödja ickevåldsorganisationer i Sydsudan, Maghreb-regionen och Colombia.
- Ha fredsobservatörer i Colombia, Guatemala och Mexiko där de bidrar till skydd för försvarare av mänskliga rättigheter.
- Arbeta med information och opinionsbildning, till exempel mot Sveriges handel med vapen.
- Uppmana och stödja kyrkor och andra trossamfund att verka för fred och rättvisa och att ta avstånd från våld.

Grafisk form och layout

Ulrika L Forsberg

Redaktör

Nathaly Salas
nataly.salas@krf.se
Tfn: 0730-344822

Omslagsbild

Jewish Voice for Peace demonstrerar för eldupphör. New York, november 2023. Foto: Jewish Voice for Peace.

Tryck

Wikströms tryckeri AB, 2023

Kontaktuppgifter

Kristna Fredsrörelsen
Box 14038
167 14 Bromma
Telefon 08-453 68 40
info@krf.se
www.krf.se

Gåvor pg 90 00 31-6/bg 900-0316

Swish 123 900 0316

Den här tidningen har delvis finansierats med bidrag Folke Bernadotte Akademien. Finansörerna har ej medverkat vid utformningen och tar ej ställning till de synpunkter som framförs.

FREDSKALENDERN

Fredsams årliga fackeltåg 2022.

DECEMBER

12 december 16:00

Fredsams årliga fackeltåg mot kärnvapen (Göteborg)

(Samling på Järntorget, Göteborg, & vandring mot Götaplatsen för kort apellmöte.)

www.fredsams.se

19 december

Sista dagen att beställa Skyddsänglar

JANUARI

5 januari

Tillkännagivande av Martin Luher King-priset

14 januari

Guatemalas nye president tillträder sitt ämbete.

15 januari

Martin Luther King-dagen. Utdelning av Martin Luther King-priset 2024

MARS

8 mars

Internationella kvinnodagen

APRIL

20 april

Årsmöte!

För mer information se krf.se/aktuellt

Stöd fred och mänskliga rättigheter!

Ge en skyddsängel och sprid julens sanna budskap: gemenskap, fred och rättvisa

-En enkel gåva som gör skillnad!

Din gåva stöder Kristna Freds-rörelsens arbete för lokala freds-aktörer i konfliktområden, där ickevåldsmetoder och fredsbyg-gande gör verklig skillnad.

Beställ din skyddsängel nu och skänk en gåva för fred!

Swish-nummer: 123 900 03 16

Bankgiro: 900-0316

Vår nya skyddsängel är gjord av den mexikanska konstnären Mareana Hope!

Kallelse

●●● Välkommen till digitalt årsmöte den 20 april 2024, kl 9-15.00. Handlingar och länkt till anmälan finns på krf.se/årsmöte, där du också finner stadgarna.

Du behöver vara medlem för att delta och ha rösträtt. Förnya senast fyra veckor innan mötet! Motioner kan lämnas in av enskilda eller lokalgrupper fram till den 20 februari.

● Tipsa valberedningen om nya styrelsekandidater på valberedningen@krf.se. ●

ÅRSMÖTE
2024

Ett kansli i förändring

●●● Sveriges regerings nuvarande politik har inneburit kraftigt minskade anslag till det civila samhället för att arbeta med utvecklingsbistånd och fredsfrämjande insatser i världen. Det har drabbat många organisationer och slår även hårt mot **Kristna Fredsrörelsen**, något som innebär att vi tyvärr mister engagerad personal. Från och med december minskar personalstyrkan på kansliet i Stockholm till 9 personer och ytterligare nedskärningar kan komma i början av nästa år. ●

● Vi växer!
Hjälp oss bli ännu fler!

●●● Freden är hotad i Sverige och världen, men fler än någonsin visar att fredsrörelsen behövs. **Kristna Fredsrörelsen** växer.

Med din hjälp kan vi bli ännu fler och ännu starkare. Värva en medlem! ●

KRISTNA FREDSRÖRELSEN

FRED & RÄTTVISA

WWW.KRF.SE

900 personer är medlemmar i **Kristna Fredsrörelsen** just nu. Tack till alla medlemmar för att ni valt att engagera er!

●●● Generalsekreteraren har ordet

Vi bygger strategi och alternativ i en mörk tid

Att hitta vägar ut från våldet. Det är något som Sverige och världen desperat behöver. För **Kristna Fredsrörelsen** är det kärnan i vad vi gör och i vår vision om ett samhälle utan våld.

Detta nummer av *Fredsnytt* handlar om just detta, om att förnya motståndet mot våld och orättvisor på olika platser och på olika nivåer. Det handlar om ickevåldsarbete och gräsrotsorganisering i Latinamerika och Sverige och om hur vi kan lära av varandra. Om rättvisa efter krigsbrott i nuvarande Sydsudan och ett valresultat i Guatemala som skapar hopp om demokratin i landet.

Vi får också höra vittnesmål från en följeslagare som kommit hem från en omtumlande tid på Västbanken, och trots en till synes nattsvart utveckling finns hoppet även där. Vi vet att fred och rättvisa hör samman och att konflikter kan hanteras konstruktivt. Vi bygger strategi och alternativ i en mörk tid!

Kristna Fredsrörelsen har så mycket att bidra med. Men som organisation står vi inför stora utmaningar. Regeringen har beslutat att dra ner finansiering för civilsamhälle och folkbildning. Man håller just nu på med en översyn över stödet till fredsorganisationer, som funnits i någon form sedan 1920-talet. Att göra detta när frågor om fred och säkerhet är helt akuta tyder på en mycket bristfällig förståelse av hur folkrorelser bidrar till demokrati och kunskapsutveckling.

Vi får inte låta oss tystas men vi behöver hitta nya vägar framåt! Du som medlem gör mer skillnad än någonsin och ett medlemskap i **Kristna Fredsrörelsen** är en aktiv handling för fred och rättvisa. Jag hoppas att detta nummer blir en inspiration till engagemang så hör av dig om du vill lära mer om fredspolitik, eller kanske ordna en stilla stund för fred. Du kan också värva nya medlemmar eller ge en gåva som gör skillnad!

Lotta Sjöström Becker
Generalsekreterare
för **Kristna Fredsrörelsen**

● Alma Michold om Palestina och Israelkonflikten:

– Det är en hopplös situa

– **Civilsamhället i Israel och Palestina spelar en central roll för fortsatt utbyte och dialog, även under våldsamma perioder. Det menar Alma Michold, följeslagare som levtt och kommit nära konflikten mellan Israel och Palestina.**

– I uppdraget som följeslagare stöttade och samarbetade vi med olika organisationer på plats. Bland annat israeliska fredsaktivister, men även internationella, palestinska och israeliska organisationer som verkar för fred och mänskliga rättigheter. Det gav ett väldigt starkt intryck att träffa representanter från exempelvis Breaking the Silence, Al Haq och Combatants for Peace. Det finns människor och organisationer på båda sidor av konflikten som outtröttligt fortsätter verka för en rättvis fred.

NÄR ALMA MICHOLD arbetade som yrkesdansare i Tel Aviv för sex år sedan kom hon i kontakt med människor på båda sidor av konflikten, men framför allt med israeliska kollegor som berättade om sin värnplikt i den israeliska militären. Alma satte sig in i frågan och i somras åkte hon som följeslagare med Ekumeniska följeslagarprogrammen till Västbanken. Hennes grupp var placerad i Jordandalen.

– Jag och mina kollegor sov antingen i vardagsrummet eller på madrasser på taket. Västerut syntes Jordanien, runtom oss fanns dadelpalmer och gator fulla av liv. I gryningen gick en rosa sol upp och vi kunde se klostret

"Vi rörde oss bland brända tältdukar som hängde som trasor på sina tältpinnar efter att ha tänts på av bosättare."

Foto: Alma Ekumeniska Följeslagarprogrammet

uppe på Mount of Temptation, ett berg som överblickar Jeriko och där Jesus enligt kristen tradition frestades av djävulen. Från taket såg jag också att de nere på gatan, snett emot vårt boende, började baka runda sesambröd. Bröden serverades direkt från plåten tillsammans med za'atar, en kryddblandning med rostad sesam och vild timjan.

När Alma åkte förstod hon att det var en asymmetrisk konflikt

● FAKTA

●●● Enligt fjärde Genèvekonventionen, är det förbjudet för en ockuperande makt att flytta in sin befolkning på ockuperat territorium. Israeliska bosättningar har byggts sedan 1967 när bland annat Västbanken ockuperades av Israel. I den israeliska regering som tillträdde i slutet av förra året finns partier som bedriver en aggressiv bosättningspolitik.

hon skulle observera, men trodde inte att hon dagligen skulle bevittna de systematiska våldet på Västbanken. Israel kontrollerar majoriteten av all mark, men även tillgången till vatten och el. Vilket i praktiken omöjliggör palestinska bönders och herdars möjlighet att livnära sig.

– Det är en hopplös situation, men jag blev samtidigt så imponerad av människorna jag fick möta, vilken tillit och generositet de visar. Jag tror många palestinier som lever på Västbanken upplevde att krisen pågick redan innan Hamas attack och de efterföljande bombningarna. Under mina tre månader som följeslagare i somras stegrades våldet. Jag kan inte säga att vi anade vad som skulle hända, men jag är inte förvånad över att

tion

våldet eskalerar ännu snabbare på Västbanken nu när världens blickar vänds mot Gaza.

VÅLD FRÅN ISRAELISKA bosättare är ett stort problem. Mellan juni och september, rapporterade följeslagarna totalt 843 incidenter om brott mot folkrätten. Omkring 50 procent var relaterade till bosättare. Hela byar tömdes redan i somras.

– I augusti besökte vi byn Ras al-Tin. Den sista palestinska familjen hade valt att lämna två dagar innan vi anlände. Madraser hade buntats ihop med högar av krossade tallrikar och koppar. Byns skola hade vandaliserats. Vimplor hängde kvar i taket, golvet var täckt av stenar, glassplitter och omkullvälta möbler. Där, på golvet, hittade jag en skrivbok i engelska som tillhörde Omar. Han gick i klass ett, stod det skrivet på framsidan.

Efter hemkomsten har Alma och hennes följeslagarkollegor fått samtalsstöd och också funnit stöd i varandra. Inte minst efter 7 oktober. Då tog plötsligt Israel-Palestinafrågan över nyhetssändningarna.

– Det har varit väldigt påfrestande att läsa om hur tusentals civila liv skördats i Hamas terrorattack och under Israels pågående bombningar av Gaza. Att kriget dessutom spär på både antisemitism och islamofobi i världen är ofattbart sorgligt. På plats var det tydligt hur polariserad konflikten är och hur olika syn som råder i frågan. Jag märker att den polariseringen har förstärkts, också i Sverige.

Alma Michold / Nathaly Salas

Den vandaliserade skolan i Ras-al-Tin - en av flera byar som tömts på invånare i Västbanken under 2023.

Foto: Alma Ekumeniska Följeslagarprogrammet

Kyrkornas världsråd evakuerar följeslagare

Den 12 oktober meddelade Kyrkornas världsråd att det Ekumeniska följeslagarprogrammet i Palestina och Israel (EAPPI), anpassar sitt arbete och evakuerade 24 följeslagare, varav 7 svenskar, som befann sig på Västbanken och i Israel.

Beskedet kom bara några dagar efter Hamas brutala terrorattack mot södra Israel den 7 oktober och Israels påföljande militära respons med omfattande bombningar av Gazaremsan.

Beslutet är en direkt konsekvens av det försämrade säkerhetsläget, men innebär inte ett permanent tillbakadragande. Det

kommuniceras som en tillfällig omläggning. På följeslagarprogrammets hemsida står det:

”Följeslagarna kommer nu att fortsätta sitt arbete med utgångspunkt från sina respektive hemländer. Kyrkornas världsråd och Följeslagarprogrammet arbetar med att återigen möjliggöra följeslagares roll på plats, vid det tillfälle förutsättningarna för detta finns. Följeslagarprogrammet finns kvar och är fortsatt operationellt genom sitt kontor i Jerusalem, med stöd av lokala och regionala kyrkor, nätverk och partner, och genom följeslagarnas vittneskildringar”.

Julius Copcut

● ELDUPPHÖR NU!

- ● ● Som svar på den allvarliga våldseskaleringen mellan Israel och Hamas och i uppmaning till Sveriges beslutsfattare har det Ekumeniska Följeslagarprogrammet lanserat kampanjen *Eldupphör NU*. Kampanjen består i att ta ställning för ett omedelbart eldupphör mellan parterna för att skydda civila liv på båda sidorna om konflikten, sprida information och samtidigt utkräva ansvar av Sveriges regering i riktade brev.
- Ta del av kampanjen och gör din röst hörd! och vilka aktörer som deltar i processerna för att skapa fred.
- Läs mer om kampanjen genom att scanna qr-koden.

ELDUPPHÖR
NU!

● Palestina och Israel

Konflikten skapar eko

Den upptrappade konflikten i Israel och Gaza har genererat reaktioner och fått följder för Israels relationer med omvärlden. Det gäller inte minst i Latinamerika, där invånarna och ländernas regeringar reagerat olika på konflikten, och inte minst i de länder där Kristna Fredsrörelsen verkar: Colombia, Guatemala och Mexiko.

Det land som visar det lägsta folkliga engagemanget i frågan, Guatemala, är också det land i Latinamerika som visat starkast

stöd för Israel genom ett tidigt och starkt fördömande av Hamas attack. I dagarna invigdes också en fotoutställning till åminnelse av ländernas starka diplomatiska band – ett tillfälle då Israels ambassadör uttryckte sin tacksamhet till Guatemalas regering.

Motsatt situation gäller i Colombia: Demonstrationer har hållits till stöd för såväl Palestina som Israel, vilket visar att frågan är polariserande. President Gustavo Petro har efterlyst fredssamtal och ett erkännande av Palestina – men han har inte fördömt Hamas ter-

rordåd. Ställningstagandet har lett till frostiga relationer med Israel, som bland annat fryst exporten av vapen. Men kritik har även rests inom landet – från högerkonservativt håll och inte minst från Colombias judiska befolkning.

I Mexiko efterfrågar Andrés Manuel López Obrador (AMLO), en fredlig lösning. Inledningsvis fördömde Mexikos regering attackerna mot Israel, men tog sedan bort uttalandet, vilket fick israeliska ambassaden att efterlysa ett nytt fördömande mot Hamas. ●

Stilla stund för fred

●●● Varje fredag mellan 15.00 och 15.30 öppnar **Kristna Fredsrörelsen** tillsammans med Stockholms Stadsmission, Det yttersta trädet, Skapelse och Existens och Vännernas samfund (kväkarna) dörren till en gemensam tystnad för freden.

Samlingarna för fred äger på Stockholms Stadsmissions mötesplats vid Mariatorget och leds av personer från de deltagande organisationerna.

Ingen föransmälning krävs

och fri entré gäller. "Kom som du är, med både hopplöshet och hopp. Inga förkunskaper krävs. Var och en som kommer utgör en viktig fredshandling som gör skillnad i en sårad värld." Varmt välkommen!

● Läs mer:
www.stadsmissionen.se

” Vi kan inte sammanblanda medie-uppmärksamhet med politisk kraft. Den lagliga demonstrationen, eller protesten, i en liberal demokrati är sedan en lägre tid generellt sett urholkad, rent av kontraproduktiv. Protesters problem är att de vädjar/hotar makten men utan att sätta kraft bakom sitt krav om de ignoreras. Skapandet av parallella samhällsinstitutioner eller initiativ är något jag verkligen tror skapar en annan typ av politisk kraft, på sikt.”

Stellan Vinthagen

På boksläppet diskuterades bland annat hur ett framtida svenskt Nato-medlemskap kan komma att inverka på Sveriges hållning i kärnvapenfrågan.

REFLEKTION

- ● ● Boklanseringen ramades in av en reflektion från Kristna Fredsrörelsens ordförande Fredrika Gårdfeldt, jämte violinmusik och textläsning på fredstema, framförd av Julia Ryberg från Vännernas samfund.
- Fredspolitiska perspektiv ges ut av Kristna Fredsrörelsen och studieförbundet Bilda inom ramen för vår säkerhetspolitiska opinions- och folkbildningsarbete.

Är fredspolitik möjlig?

Lars Ingelstams bok *Fredspolitiska perspektiv* lanserades på FN-dagen med ett evenemang under rubriken *Är fredspolitik möjlig?* Lanseringen hölls i Högbergssalen vid Katarina församling i Stockholm.

Vikten av en breddad syn på säkerhet, i stället för det snävt militära perspektiv som nu dominerar den säkerhetspolitiska

debatten, var ett av de teman och huvudsakliga budskap som författaren uppehöll sig vid under sin presentation. Han betonade också det förebyggande fredsarbetets betydelse, och det starka vetenskapliga stöd som finns för detta.

Presentationen följdes av ett panelsamtal. Petra Tötterman-Andorff från Kvinna till Kvinna, Kerstin Bergeå från Svenska Freds, Jonas Eek från Stockholms

domkyrkoförsamling och Lotta Sjöström Becker från Kristna Fredsrörelsen kommenterade och reflekterade utifrån från sina organisationers perspektiv. Publiken bjöds också in att ställa frågor och dela synpunkter.

Är då fredspolitik möjlig? Svaret denna kväll gav var tydligt: Ja, fredspolitik är möjlig, till och med nödvändig.

Martin Ugglå

Ickevåld 2023: Bygg strategi!

Omkring 35 deltagare samlades till konferensen *Ickevåld 2023* i Umeå. Det var fjärde gången som konferensen arrangerades, i år med temat *Bygg strategi!*. På programmet stod föreläsningsspass och workshops där deltagarna själva hade en aktiv roll.

Den första programpunkten ägde rum på Umeå universitet. Panel-samtalet *Ickevåld som motstånd och konstruktiv praktik*, inleddes med ett föredrag av Stellan Vinthagen, professor vid University of Massachusetts, med ickevåld som profilmänne.

Vinthagens budskap var tydligt: Det krävs ett mer långsiktigt tänkande inom den samlade ickevåldsrörelsen, om önskade samhällsförändringar ska kunna uppnås. Strategisk planering är en av nycklarna till framgång i detta avseende. Budskapet präglade flera av konferensens efterföljande moment. Modeller för strategisk planering presenterades och prövades av deltagarna, bland annat i en övning kring den lokala sakfrågan, om ett politiskt förslag som föreslår inrättandet av ett särskilt Nato-center i Umeå.

Ickevåld 2023 rymde också work-

● *Ickevåld 2023* är ett samarrangemang mellan Kristna Fredsrörelsen, Studieförbundet Bilda, IKFF och Another Development Foundation.

shops inom olika valbara spår. Ett av dessa handlade om att synliggöra och diskutera strategiska alternativ till militarisering och den hårda retoriken som präglar mycket av svensk politik idag. Bland de medverkande märktes Nicolas Lunabba, med grundare av Helamalmö. Ett annat spår var *Samskapande aktivism i en auktoritär tid* och tog upp inkludering, normkritik och jämlikhet i sociala rörelser.

Den avslutande sessionen diskuterade vägar framåt, bland annat hur ickevåldsaktivism kan mobilisera av bredare social rörelse för förändring. **Martin Ugglå**

En väg ut från våldet

Hur förhindrar vi att barn och unga rekryteras och utnyttjas av väpnade och kriminella grupper? Det är frågor som som Kristna Fredsrörelsens partnerorganisation Justapaz i Colombia är experter på.

I oktober besökte de Sverige för att tala med svenska beslutsfattare om utmaningar och möjligheter i den pågående colombianska fredsprocessen. Och de kom med lärdomar som kan tjäna Sverige.

Rätten att vägra använda våld och vapen är en central fråga i ickevåldsorganisationen Justapaz filosofi.

Motståndet mot allmän värnplikt och kampen för vapenvägrares rättigheter går hand i hand med insikten om vilka som behöver mest skydd och omtanke i väpnade konflikter: barn och unga.

– När vi pratar om hur barn används av väpnade grupper är det viktigt att komma ihåg att inte alla rekryteras för att bära vapen och delta i strider. Många, så unga som 8 år gamla, används för olika typer av uppdrag i vardagen: för att spionera, smuggla vapen och droger eller föra vidare meddelanden.

– Detta gör dem väldigt sårbara och de fostras från en tidig ålder in i otrygga miljöer som de har svårt att lämna, säger Diana Archila, som är ledare hos Justapaz.

FÖR ATT UPPNÅ en inkluderande fred är det nödvändigt att synliggöra vidden av problemet med rekrytering av unga personer - och påvisa statens ansvar för att skydda

Martin Nates leder Justapaz, som är en av de organisationer som fått uppdraget att observera samtalen mellan den colombianska regeringen och de väpnade aktörerna.

dem. Barns och ungas rättigheter och perspektiv behöver ingå i Colombias fredsförhandlingar något som fastslås i FN:s resolution 2250. Men det är ett utmanande arbete:

– Ingen av de väpnade aktörerna vill erkänna att de har rekryterat barn och unga och då kommer man inte vidare i diskussionerna, säger Diana.

JUSTAPAZ PERSPEKTIV på situationen i Colombia och fredsprocessen framfördes i ett fyra dagar långt Sverigebesök. Diana och Justapaz direktor Martin Nates lyfte sina frågor och inspirerade andra. Barns utsatthet för kriminella gäng utgjorde en brygga för ömsesidig förståelse vid möten med myndigheter och politiker, en digital träff med Kristna Fredsrörelsens medlemmar och ett erfarenhetsutbyte med Fryshuset och SSR.

Gudrun Brunegård, biståndspolitisk talesperson för Krist-

”
Våld föds
ur förtryck.”

demokraterna, visade särskilt intresse för frågan – inte minst vad gäller Justapaz lärdomar från arbetet med att förebygga rekrytering och stödinsatser för dem som vill lämna. Martin Nates är tydlig i sitt budskap:

– Våld föds ur förtryck, utsatthet, bristande trygghet. Det har vi lärt oss av vårt 30-åriga arbete för ickevåld i ett våldsdrabbat land. Det ni kallar gängkrig är också ett uttryck för det. Det unga människor i våldsamma kontexter behöver är vägar ut. Sätt att uttrycka sig, konstruktiva sätt att hantera den svåra situationen de lever i.

– Det kan handla om möjlighet att utöva sport, kultur, konst. Helt enkelt trygga platser där de får stöd att förstå att de själva kan riva ner de osynliga barriärer som förtrycket skapar, och hindrar dem från att leva det liv de har rätt till.

Julius Copcutt

Protest mot militärovnningar i Norrbotten. "De senaste tio/fem åren har utvecklingen gått alltmer mot militarisering och upprustning. Och vi har kunnat se hur Norrbotten har utnyttjats i de syftena."

Vi behöver göra fredsexperiment!

Hur är det att odla potatis och försöka leva på ett sätt som vår-
dar guds skapelse medan F21-flygplan hela tiden flyger över
ens huvud – en ständig påminnelse om den pågående upprust-
ningen? Joshua Armfield lever i en fredskommunitet i Luleå där
prövandet står i centrum. Han försöker att inte lägga så mycket
fokus på resultat. Han menar att prövandet är viktigare. →

Joshuas resa har varit lång, och han har färdats i världen och i tron i flera skepnader. Som soldat till kriget i Irak, som ung sökare i den amerikanska Mellanvästern och som kommunitetsspionjär i svenska Norrbotten.

– Mycket av det jag gör som fredsaktivist, Jesu lärjunge eller som medmänniska är helt enkelt profetiska handlingar. Varje sak vi gör för freden skapar skillnad. Mål och medel måste vara samma, om vårt arbete ska vara hållbart. Det kan vara svårt att inse det, att fred kräver tålmod.

Han lägger mycket i Guds händer och inser att många saker kan han som människa inte förändra själv. Men är övertygad om att han kan vara ett verktyg och göra små saker som påverkar den större bilden.

– Det som driver mig att kämpa för fred så mycket jag kan och orkar med verktyg som ickevåld är min bakgrund som soldat i USA:s militär. Jag växte upp i ett ganska patriotiskt och konservativt sammanhang och även min församling uppmuntrade mitt val. Själv gick jag med som ett sätt att finansiera mina studier. Jag räknade inte med att blir inkallad, men det blev jag, till Irak.

Josh och Jake

Han åkte till Oklahoma och förberedde sig inför insatsen och det gjorde även en annan ung och troende person, med en helt annan syn på vad det innebar.

– I mitt kompani fanns Jake, som också gick på gudstjänsterna. Han menade att han kommit fram till att han inte kunde acceptera att bära vapen, vilket han också vägrade under övningarna. Hans tro på Jesus, som kallade sina följare att älska sina fiender, gjorde att Jake var beredd att riskera fängelse hellre än att delta i krig och utöva våld på någon annan. För mig, som också tog min tro på allvar, var det utmanande. Jag lärde känna honom. Han bjöd mig att slå följe med honom och menade att vi kunde sitta i fängelse tillsammans! Men då var jag inte alls redo.

Då, några år efter 11 september-

Foto: Elisabeth Armfield

Idag, tio år efter att Josh och hans familj kom till Sverige finns det en fredskommunitet i Norrbotten – Senapskornet. Och Kristna Fredsrörelsens nordligaste lokalgrupp.

”Det är i vardagen som vi visar vad vi vill och tror på.”

Joshua Armfield

attackerna svepte en nationalistisk våg över USA. Många unga valde att ansluta sig till militären. Joshua, eller Josh som han kallas, var inte så driven av det, men det låg ändå närmare till hands att tänka att han skulle åka och delta i det han då tänkte var en bra sak: hitta massförstörelsevapen och kväsa terroristerna.

Jag åkte 2005. När jag kom till Irak och mötte lokalbefolkningen förstod jag vad som skedde. Samtalen som jag haft med Jake kom tillbaka till mig jag bar dem under hela året. Jag kom hem utan skador och utan att ha använt vapen mot någon annan. Men fullt medveten om att vi, jag, var del av en ockupationen och förtrycket.

Catholic Worker-rörelsen

För 90 år sedan, 1 maj 1933, grundades den amerikanska tidningen *The Catholic Worker*, vars politiska linje var anarkistisk. Tidningen skrev om pacifism, social rättvisa och konkret aktion och mynnade ut i en rörelse som tog sig många uttryck, av vilka de mest kännetecknande

kanske är bildandet av kommuniteter och gästfrihetshus.

Tidningen, pamfletterna och affischerna känns igen på sitt expressiva uttryck. Rörelsen har återskapat sig själv i omgångar. Just nu påverkas den av ökad medvetenhet om klimatförändringarna. Josh kom i kontakt med Cherith Brook Catholic Worker House i Kansas City genom en vän, när han återvände från Irak.

– Jag besökte det område där de är verksamma, ett fattigt område med stor hemlöshet och andra utmaningar. Där genomför de det de kallar barmhärtighetshandlingar – det vill säga praktiska handlingar för de som lever i utsatthet. Jag blev volontär. Catholic Worker-rörelsen är en del av fredsrörelsen och kända för sitt arbete med ickevåld för fred, så jag fick möjlighet och glädjen att delta och att vidga mitt sätt att se på de som vi kallar för fiender. Det blev en transformerande tid.

Till Norrbotten

Josh stannade i kommuniteten i fyra år. Där träffade han sin fru, som är från Jokkmokk – och så kommer det sig att han sedan tio år tillbaka bor i Luleå.

– Det har varit väldigt annorlunda att hitta sammanhang här. Men tre månader efter att vi kom stötte vi på en lokal

Foto: Joshua Armfield

Demonstration i Kansas, USA. Catholic Worker-rörelsen har rötterna i anarkismen. Du måste inte ha officiellt tilldelad makt för att förändra. Det är våra enskilda handlingar som får verkliga politiska konsekvenser.

aktivistgrupp: ”Nato ut ur Norrbotten”, som delade ut flygblad. Jag protesterade mot Nato i USA, men hade inte kunnat föreställa mig att det aktuellt också i Sverige. Så började vårt fredsengagemang här i Luleå.

I somras anordnade de *Artic Peace Challenge* – en motaktion mot *Arctic Challenge Exercise* som ägde rum i Norrbotten. Reaktionen kom. Rubriker som *Potatisodling i stället för vapen* fick nog många norrbottningar att haka till.

– Norrbottenskurirens ledarskribent kallade oss för galningar och menade att vi är ute och cyklar. Men vi fick föra fram våra ståndpunkter! Det har förhoppningsvis fått fler att fundera över militärövningarna. Ett fredligt liv handlar om hur små saker i vardagen kan skapa förändring. Potatisodling har mycket fredsperspektiv i sig. Vi förenas med naturen och blir medvetna om vår plats i skapelsen. När då stridsflygplan samtidigt flyger över våra huvuden så blir insikten om att människors tro och förtröstan till att dessa maskiner ska skydda, bevara och ge oss trygghet – att den tanken rymmer så mycket rädsla för den andre. Vi behöver se att vi alla sitter i samma båt och är sammankopplade.

– Vår komunitet är ett experiment i efterföljelse, i att vara en Jesu lär-

” För att kunna skapa fred behöver vi konkreta platser där vi kan öva oss i det i vardagen.”

Joshua Armfield

junge, i att vara en fredsgemenskap. Jag lever med människor som inte är min familj. Vi utmanar vår gästfrihet genom att bjuda in flyktingar och hemlösa. Hur är det? Hur påverkar det världen? Om vi experimenterar med att dela resurser – hur är det? Såklart misslyckas vi alltid att bli det vi vill vara. För att kunna skapa fred behöver vi konkreta platser där vi kan öva. Vi säger ju inte bara Nej till krig Nej till vapen. Vad säger vi Ja till? Det är i vardagen vi visar vad vi vill och tror på. Det är i vardagen vi visar vad vi vill och tror på. Vår tid präglas av att vi vill leva bekvämt, göra karriär, bo i ett fint hus, åka på semester. Men vi vill leva hållbart, enkelt. Det öppnar också upp möjligheter att bjuda in andra.

Catholic Workerrörelsens kommuniteter är olika beroende på kontext. I Luleå samlas vi i motståndet mot Nato. I Kansas protesterade vi mot kärnvapen, för det pågick övningar i närheten.

Kommuniteten Senapskornet. "Vad vi längtar efter här på jorden är fler platser att mötas och öva fred på, i stället för övningar i att slåss mot människor som förmodas hota oss."

Foto: Senapskornet

Ringar bildas på vattnet, när en börjar experimentera.

En ny självbild

Josh's förhållningssätt till världen och kampen för att göra gott är radikalt annorlunda än den han hade när han som ung soldat åkte till krigets Irak.

– Det har skett en stor förändring i min självbild också i relation till min familj. Nu förstår vi varandra, de respekterar mina övertygelser. Men det har varit en svår resa. Du förstår, min pappa var också militär. Vissa ämnen låter vi vara. Mitt sätt att förstå politik är följande: all förändring sker genom folk- och gräsrotsrörelser.

Kommuniteten har bett att få genomgå workshopen *Träning av tränare, Training of Trainers*. Syftet är att så småningom rikta sig till gymnasieelever, innan de får sina mönstringsbrev, och visa på alternativ till militären genom att träna dem i civillkurage.

– Jag minns pressen att veta vad en skulle göra efter gymnasiet. Pressen från min familj, som tyckte att militären var en bra möjlighet. Allt fler unga i Sverige blir inkallade utan att de själva är motiverade att tjänstgöra. Att väcka och initiera etiska samtal hos dem, det tänker jag mycket på nu. Det brinner jag för

Nathaly Salas

● Perspektiv från Colombia:

Kamp för rättvisa

Hon heter Blanca, och som fredsobservatörer har vi mött henne varje vecka när vi besökt Movices kontor i Bogotá. Hennes engagemang mot straffrihet och för rättvisa är stark. Den här gången har vi följt henne "hem" till norra Colombia. Landskapet är platt, Wayúu-folkets mark liknar en översvämmad öken. Det finns inget här förutom ett hotellkomplex - som är orsaken till att de fördrivs. Detta är tänkt att en gång för alla bli hennes dotters kvarlevors sista viloplats. Det är så rörande att bevittna.

Blanca gråter medan hon sjunger "Ay, ay, mi hija dios mío, ay Suca", "Åh, åh, min dotter herregud, åh Suca". Tårarna är en del av den rit som utspelar sig. Tillsammans med andra familjemedlemmar gråter hon under begravningsritualen för att dotterns själ ska släppas fri.

HENNES DOTTER HETTE Irina, men alla kallade henne Suca. Idag, när Blanca är över 70 år gammal, begraver hon hennes dotter för tredje och förhoppningsvis sista gången. Det ingår i Wayúuernas andliga tradition att begravas flera gånger. Först begravs kroppen och efter tio år begravs själen och sedan håller man ceremonier vart tionde år. Men Blanca har förhindrats från att ta farväl av sitt barn på rätt sätt, i enlighet med hennes sedvänjor.

IRINA DEL CARMEN Villero Díaz, som tillhörde Wayúu-folket, blev mördad av paramilitär 2001 när hon bara var femton år gammal. Kroppen hittades tack vare moderns envisa sökande. Irina hade blivit våldtagen, torterad och läm-

Blanca återger sin historia för Kristna Freds observatörer. Dotterns kvarlevor ligger i en liten vit trälåda, som under ceremonin vilar i en hängmatta.

nad död i en brunn. Hon begraves första gången på en kyrkogård i Riohacha, delstatshuvudstad för La Guajira, i norra Colombia. Där, vid den karibiska kusten, ligger en av världens största kolgruvor, vilket gör regionen attraktiv för multinationella företag. Det är ett svårt arbete att undersöka och dokumentera fördrivningarna, men en studie från Universidad de San Buenaventura i Bogotá, Colombia

(2018) bekräftar att etableringar i området säkrades genom samarbete med paramilitära styrkor som trakasserar, fördrivar och mördar urbefolkningen.

IRINAS FALL ÄR ett av de många exempel på straffrihet som Kristna Fredsrörelsen bevittnat i Colombia, där paramilitären går fria från straff för den terror de utsätter lokalbefolkningen för. 1600

bortom döden

Foto: Karolina Boyoli, SweFOR Colombia 2023

” Jag och min kollega är på plats under begravningen för att observera och bidra med en skyddande närvaro. Målet är att säkra att jordfästningen får genomföras ifred från väpnade aktörer.”

ler aldrig kommer att bli det.

Många anhöriga som försöker ta reda på sanningen och få rättvisa för sina försvunna och mördade familjemedlemmar utsätts för hot och riskerar att själva gå samma öde till mötes. Blancas enträgna krav på rättvisa efter mordet gjorde henne till måltavla för hot i sådan grad att hon tvingades fly till Bogotá. Hoten har också bidragit till att hon under nio års tid tvingats flytta dotterns kvarlevor flera gånger.

I ÅR KOM det så påtryckningar från ytterligare ett håll företag, ett hotell, som planerar att bygga på marken och kräver att samtliga kvarlevor i den lilla närbelägna Wayúuska kyrkogården ska flyttas. Så Irinas kropp flyttas igen, denna gång en bit längre bort från hotellbygget och närmare samhället, till mark som köpts av familjerna. Där har de anlagt en ny kyrkogård med tio/femton gravar med järnstängsel runtom och ett tak.

JAG OCH MIN kollega är på plats under begravningen för att observera och bidra med en skyddande närvaro. Målet är att säkra att jordfästningen får genomföras ifred från väpnade aktörer och

andra, som helst skulle se att den inte genomfördes överhuvudtaget. Irinas rester förvaras i en vit trälåda, som under ceremonin är upphängd i en vit hängmatta. Folk turas om att gå fram. En get har offrats tidigare, vid några kakтусar som växer en bit bort, och nu lagas getstuvning. Solen gassar och det är stekande varmt.

Karolina Boyoli

Tidigare Fredsobservatör
i Colombia

● Läs mer om Karolina på sid 14.

● MOVICE

- MOVICE är en colombiansk folkrörelse som arbetar för rätten till historiskt minne och juridisk rättvisa för den väpnade konfliktens offer.
- De informerar, demonstrerar och folkbildar för att den colombianska staten ska ta sitt ansvar för brott mot mänskliga rättigheter, såväl i de fall där staten varit direkt förövare som i de fall där staten underlåtit att fullgöra sina plikter gentemot personer som blivit utsatta under den väpnade konflikten.
- Kristna Fredsrörelsen har medföljt MOVICE sedan 2020.

medlemmar av ursprungsbefolkningsgruppen Wayúu har dödat av colombiansk paramilitär under den väpnade konflikten. Man uppskattar att ungefär 200 000 människor har ”försvunnit”. Deras öden är höljda i dunkel, också det en konsekvens av den väpnade konflikten. I kyrkogårdarna runt Bogotá beräknas det ligga tusentals personer som aldrig blivit identifierade, och som kanske hel-

"Det är lätt att komma folk nära"

Karolina Boyoli har nyligen kommit hem efter att ha varit fredsobservatör i Colombia i ett år.

I Colombia arbetar Kristna Fredsrörelsens fredsobservatörer med metoden internationell medföljning. Vi medföljer organisationer som arbetar för fred och rättvisa på våldsdrabbade på resor, möten, demonstrationer och andra aktiviteter. Det bidrar till att öka deras säkerhet och handlingsutrymme, genom ickevåld.

• Vad tar du med dig från din tid som observatör?

– Orättvisor. Orättvisan i att mödrar tillbringar sina liv med att söka efter sina barn. Vissa samhällsgrupper får alltid leva i förtryck. Särskilt i regioner som inte blir lika prioriterade som andra. Orättvisan i att vara kvinna på en plats där manschauvinismen är så närvarande. Vissa får bo på samma plats jämnt och andra tvingas fly. Men också såklart den enorma motståndskraften i det colombianska samhället. Hur de – trots en utmanande kontext – kämpar för sin sak. Jag vet inte var de hittar styrka? Det finns väl inget annat val.

• Hur är det att medfölja så utsatta personer i en potentiellt farlig omgivning?

– Det man behöver göra är att tänka efter väldigt mycket och analysera säkerheten. Annars är ju de medföljda som vem som helst. De vill också skoja och ha kul – men de är mycket utsatta. De kan plötsligt få ett telefonhot. De kan bli nekade att passera en vägspar. Och så vidare. Så en måste anpassa sig hela tiden. Vår strategi är att vara så respektfulla som möjligt.

Foto: Nathaly Salas, Kristna Fredsrörelsen

– Att synliggöra vår närvaro är fokus. Så att andra ska se att vi är på plats, säger Karolina Boyoli.

• Karolina Boyoli

Bor: i Stockholm.

Ålder: 28

Aktuell: Hemvändande Fredsobservatör i Fredstjänstprogrammet i Colombia, ordförande i föreningen Utrikespolitisk afton

Studier: Strategisk kommunikation och statsvetenskap, Lunds universitet

”
Jag möjliggör andras arbete.”

Så att andra ska se att vi är på plats. De medföljda är medvetna om hur det funkar, att vi jobbar i ett år. Vi välkomnas bjuds in i det sociala. Vi medföljer på deras initiativ, och kommer fort in i kontexten. Det är lätt att komma folk nära.

• Du har valt att berätta om Blanca – varför?

– Det här var en av de svåraste

medföljningarna jag gjorde. För den rörde en av de smärtor som det är närmast att relatera till. Du läser om så och så många döda – de går inte att relatera till – men när någon säger: ”min mamma är borta och jag har letat i 20 år. Vi misstänker att det är polisen...” Blanca bar alltid en mösskeps, hade snälla mjuka ögon och såg ut som en människa som kämpat mycket. Två av hennes fyra barn lever.

• Vad gjorde att du ville bli fredsobservatör?

– Min längtan att leva och arbeta med mänskliga rättigheter i Latinamerika. Kristna Fredsrörelsens arbetsmetod. Insikten om det privilegium mitt svenska pass innebär. Jag möjliggör andras arbete. Då är det rimligt att göra det.
Nathaly Salas

Foto: PAX, Unpaid Debt

Pojke framför muralmålning av bombplan. Ur rapporten Unpaid Debt.

Foto: ONAD 2023

Moses Monday John leder Kristna Fredsrörelsens samarbetsorganisation ONAD, verksam i Sydsudan.

● Lundin Oil

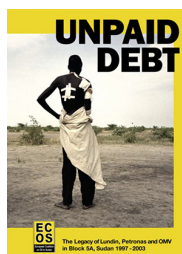
Hoppet om rättvisa lever

Rättegången mot Lundin Oil har pågått under hela hösten i Stockholms tingsrätt. Det svenska företags framgång vilar på affärsidén om att utvinna olja i konfliktområden.

Jakten på naturresurser har drabbat den lokala befolkningen hårt. ONAD, Kristna Fredsrörelsens partnerorganisation i Sydsudan när hoppet om att rättvisa kommer att skipas.

– Att rättegången hålls, säger oss att, oavsett hur lång tid det tar, så kommer orättvisor och brott mot mänskliga rättigheter inte att förbli ouppklarade. Rättvisa kommer att råda, säger Moses Monday John, som leder ONAD.

KRISTNA FREDSRÖRELSEN bidrog till rapporten Unpaid Debt, som publicerades för tretton år sedan och är en av de rapporter som lig-

ger till grund för åtalet. Rapporten klargör hur oljeföretagen Lundin Oil, Petronas och OMV:s etablering utlöste en våldsspiral som pågick över ett decennium, när Sudans regering försökte säkerställa utvinningen med våld.

– Under åren då inbördeskriget pågick bidrog Lundin Oil till fruktansvärda brott mot folket i Sudan och det som nu är Sydsudan. Att göra affärer med regimer som inte respekterar mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt kan vara mycket skadligt – också för företagen själva: Omar al-Bashirs regim är borta sedan 2019 och idag får Lundin Oil ensamt svara på frågor inför svensk domstol. Nästa gång bör de informera sig noga innan de ingår samarbete med en regim.

KONSEKVENSERNA AV Lundin Oils etablering och den negativa påver-

kan av deras verksamhet känns av i Sydsudan än idag, två decennier senare. Lotta Sjöström Becker understryker betydelsen av att samarbeta med civilsamhällesorganisationer i konfliktområden:

– De fruktansvärda händelser som åter lyfts fram i den pågående rättegången visar värdet av att arbeta med att bygga relationer och skapa sig inblick i pågående konflikter. Kristna Fredsrörelsens samarbetspartners på plats bidrog med rapportering och perspektiv direkt från lokalsamhällen. Tack vare en varaktig relation fick vi förtroendet att förmedla deras röster in i rapporten. Företag som bygger sin affärsverksamhet mitt under pågående konflikt har ett extra stort ansvar att se till att de inte bidrar till att förvärra situationen, speciellt om deras verksamhet är utvinning av naturresurser eller vapenhandel. ●

● Guatemala

Gatorna kokar av protester

Guatemalas gator kokar av demonstrationer, ceremonier och bönemöten till stöd för valutgången. Den 14 januari 2024 kan innebära en vändning för den demokratiska utvecklingen i landet – där implementeringen av Fredsavtalet och arbetet med övergångsrättvisa gått kräftgång under en rad år.

I augusti hölls det allmänna val i Guatemala – och till allas förvåning vann kongressledamoten Bernardo Arévalo och hans parti, Movimiento Semilla. Oddsden var höga – valprognoserna hade placerat rörelsen på sjunde eller åttonde plats. Arévalo gick till val på att bekämpa korruptionen och ska, enligt konstitutionen, tillträda den 14 januari.

MAYRA RODRIGUEZ är utbildad journalist och en av frontpersonerna i Centinelas, en interreligiös organisation som erbjuder andlig medföljning åt fängslade människorättsförfvarare och ordnar offentliga bönemöten utanför häkten och domstolar.

– Vi hade inte vågat hoppas på den här valutgången, men sa: det sista vi har är fria val. Därför mobiliserade vi och gick man ur huse för att utöva vår demokratiska rätt att rösta. Det lär bli svårt för den nyvalde presidenten, vi kan räkna med att de rättsliga och politiska utspelen som pågått sedan valet kommer att fortsätta. Vårt hopp är att valresultatet ger oss tillbaka torgen, det offentliga rummet. Att återigen kunna säga vad vi tycker, utan att behöva vara rädda. Som det är nu blir alla organisationer

Foto: Centinelas 2023

Att tala öppet, som Mayra gör, är inte riskfritt: "Jag ser det som min plikt gentemot dem, som inte längre kan tala, att visa min ståndpunkt. Det är det minsta jag kan göra."

”
En tweet
kan skicka
oss i fängelse.”

kriminaliserade: en tweet kan skicka oss i fängelse. Vår önskan är att börja arbeta för ett annat Guatemala.

En djupgående konstitutionell kris, ökad maktkoncentration i medierna och systematiserade kriminaliseringsprocesser mot såväl inhemska som internationella civilsamhällesorganisationer har präglat det politiska landskapet i Guatemala de sista åren.

● FAKTA

Genusperspektivet gör skillnad

Centinelas deltog när Kristna Fredsrörelsen, Act Svenska kyrkan och Norska fonden för mänskliga rättigheter samlade 23 människorättsorganisationer i Colombias huvudstad Bogotá hösten 2022. Alla deltagare var kvinnor, och de bytte erfarenheter med varandra.

– När vi själva hamnade i den kriminaliseringsspiral som många civilsamhällesorganisationer drabbas av här började vi arbeta mer medvetet med självskydd. Genusperspektivet gör stor skillnad. Manliga och kvinnliga fredsaktivister hotas på olika sätt. Nu är vi alla medvetna om det. Med stöd av de verktyg som vi fått genom Kristna Freds har vi skapat ett krisnätverk där vi kan få stöd, säger Mayra Rodríguez.

– Vi är ett pyttelitet land mitt i Latinamerika, som till skillnad från de andra har en stor majoritet som är maya-folk. Ändå styrs landet av vita. Vi är drabbade av drogkarteller, korruption och rovdraft på naturtillgångar. Det som präglar vårt samhälle allra mest är att en så stor del av befolkningen lever i fattigdom. Svälten bland barn är ett stort problem. Det har strukturella orsaker. På sätt och vis har den väpnade konflikten fortgått, inte minst på grund av att den styrande eliten förnekar folkmord som då ägde rum. De har fortsatt att använda våld för att skyla över folkmordet och korruptionen, säger hon.

DET ÄR UPPEBART att kampviljan är stor hos landets folkrörelser, liksom deras överlevnadsförmåga. Men människorättsförfvarare i Guatemala betalar ett högt pris.

– Det är många kvinnor, aktivister, som sitter i häkten och fängelser för sitt arbete. Att få komma på

Foto: Daniel Hernandez-Salazar, Shutterstock

Oktober 2023. Kvinnliga ledare från ursprungsbefolkningar demonstrerar mot korruption och röker fredscigarr framför valmyndigheten i Guatemala City.

besök hos dem är det som berör mig allra mest. (Eftersom många av dem tillhör olika församlingar, så det räknas som själavård när vi kommer – vi kallar det andlig medföljning.) De får en timmes dagsljus om dagen. Jag hade inte kunnat

föreställa mig fängelsemiljön innan jag kom in i den som själavårdare och det hade inte de fängslade kvinnorna heller. De anklagar sig själva för att ha utsatt sina barn för att växa upp utan mamma. De talar om sin saknad. Det har fått mig att

värdesätta friheten. Vissa får vi inte träffa – då försöker vi få en skymt av dem när de förs in till förhandlingar eller rättegångar.

– Så vet vi att de lever, och hur de verkar må.

Nathaly Salas

Foto: Jesper Klemmedsson Sotomayor

Nicolas Lunabba besökte Guatemala 2016, med journalisten Jesper Klemmedsson Sotomayor. "Vi ville förstå hur bönder och ursprungsbefolkning kämpat och lyckats vinna mark i ett av världens mest ojämlika länder."

När trots är intelligens – och det enda rimliga

Nicolas Lunabba, Martin Luther King-mottagare 2022 och ansiktet utåt för rörelsen Helamalmö – har tagit stort intryck av Guatemalas folkrörelser.

– Sociala rörelser, eller, mer konkret mobilisering för social rättvisa har alltid intresserat mig. Så jag har rest till olika platser och träffat representanter för olika rörelser och ja, sen har jag ju också själv varit engagerad i några år. Jag har nog aldrig sett så mycket av ett land på en och samma gång som när jag var i Guatemala tillsammans med min vän, journalisten Jesper Klemmedsson Sotomayor.

– Vi reste runt mellan olika platser i landsbygd och stad, besökte familjer på landsbygden och hängde med de som jobbade inom olika rörelser, för att ta reda på hur det gick till när de bedrev sin kamp för rättvisa.

• Har det påverkat hur du arbetar här, i Sverige?

– Det gjorde ett stort intryck på mig hur de så tydligt inte befattade sig med makthavarna. De var pragmatiska och bad inte om allmosor. Inställningen var: "Vi bygger själva, för vi kan inte förvänta oss hjälp." Det var extremt befriande. I Sverige pratar vi alltid om så små förändringar, som justeringar i socialförsäkrings-systemet. Där var det: Social och ekonomisk rättvisa. Punkt. De kämpade helt konkret för rätten till mark, mat, trygghet, utbildning och självbestämmande på egna premisser. Det var det jag tog med mig. Det förändrade hur jag såg på

vår verksamhet och på hur sociala rörelser bör arbeta.

• Hur tog det sig uttryck, rent konkret?

– Kampen för social rättvisa här måste ha samma inställning – omvandlat till vår kontext. Det som blev tydligare i vårt arbete är att vi inte kan vänta oss att de som har abdikerat från ansvaret för att våra områden inte förfaller ska rätta till det, bara för att vi säger så. Vi kan inte vänta på förändring, utan i stället organisera oss lokalt. Vi lever i ett samhälle med medelklassmentalitet: Alla kan få det bättre om de lägger manken till. Men alla har rätt till boende, jobb och utbildning och att inte utsättas för våld och kränkningar. Vi hade formulerat våra tankar om vår rörelse innan resan till Guatemala. Men där insåg vi vikten av att själva återuppbygga strukturer i lokalsamhället – eller skapa parallellsamhället – om vi ska vara provocativa. Hösten 2018 drev vi 50 olika verksamheter i Nydala, i Malmö. Vi serverade tre gratis måltider, vi ordnade aktiviteter, vi medlade i konflikter, arbetade mot droghandeln. 2019 hade den upplevda säkerheten hos de boende i området ökat med 8 procent. Vi tog plats! Också i debatten och i media.

• Kan trots generera kraft?

– Jag skulle snarare än trots kalla det intelligens och det enda rimliga. Vi får inte något utträttat om vi inte intar vår ställning som motkraft. Det häftiga var att när vi formulerade att våra politiker inte utgjorde den auktoritet vi skulle förhålla oss till, så fick de unga och de som jobbade en helt ny självrespekt. Det finns en pedagogisk aspekt i detta, som vi som har möjlighet ska använda oss av.

Nathaly Salas

”
Vi får inte någonting utträttat om vi inte intar vår ställning som motkraft.”

●●● GÄSTKRÖNIKA

"Vi behöver fler excentriska knäppskallar"

Martin Smedjeback om filosofen William MacAskills bok *Vad framtiden förtjänar – att planera för en miljon år*

Det är den 19 september 1738 i Burlington, New Jersey. En kortväxt man ställer sig upp mitt i kväkarnas möteshus under årsmötet. I en dramatisk gest kastar han sin kappå åt sidan och drar fram ett svärd. "I den Allsmäktiges ögon, som vördar män av alla nationaliteter och hudfärger lika högt, skulle ni lika gärna kunna sticka ett svärd genom deras hjärtan precis som jag göra med den här boken!" säger han medans han sticker sitt svärd i sin medhavda bok. "Blod" (bärsaft gömt i boken) skvätter på de som sitter närmast. Flera kväkare bar ut den lilla mannen från byggnaden för att kunna fortsätta sitt årliga möte.

Benjamin Lay var namnet på den upproriska kväkaren som kämpade mot slaveriet under en stor del av sitt liv. Att tycka att det var fel att förslava människor var minst sagt en udda åsikt på hans tid. Det var till och med vanligt bland de fredliga kväkarna att ha slavar. Det är lätt att tänka sig reaktionerna från de övriga församlingsmedlemmarna när Lay gång på gång högljutt och teatraliskt uttryckte sin avsmak för slaveriet. "Åh nej, inte Lay igen som alltid ska skapa konflikt!" tänkte nog många av dem runt honom. Men hans starka övertygelse och kraftfulla manifestationer – gatuteater skulle vi kalla det idag – gav verkligen resultat. Kväkarna, både i USA och i Storbritannien, blev en av de viktigaste krafterna i den framgångsrika kampen mot slaveriet.

När jag läser Fredsittan – Natobeslutet som förändrade Sverige av Agnes Hellström, påminns jag om hur viktigt det är att någon vågar vara den där rösten som utmanar tidens dominerande uppfattning, i detta fall militarismen och upprustning. I boken beskriver den f.d. ordförande i Svenska freds- och skiljedomsföreningen hur hon oftast var den ensamma rösten som stod upp för något annat än militära lösningar. I TV- och radiostudier var hon omgiven på alla sidor av generaler och professorer från militärhögskolor som pratade sig varma för NATO-medlem-

skap och upprustning. Till och med programledarna från public service gav sig ofta på den enda fredsrösten i rummet med en frenesi som verkligen inte andas den neutralitet som är medias ideal.

Vad framtiden förtjänar – att planera för en miljon år konstaterar den brittiska filosofen William MacAskill att vi behöver fler excentriska knäppskallar som Lay. (Även mindre excentriska, men lika ihärdiga i att stå upp för fred och rättvisa som Agnes Hellström och andra fredsvänner, behövs verkligen.) "Alla borde sträva efter att vara precis lika udda [som Lay]. Visserligen kan det leda till att man blir hånad för att man oroar sig för sina medmänniskor på andra sidan av jordklotet, eller för grisarna och hönsen, eller för de människor som ska födas först om flera tusen år. Men abolitionisterna hånades på samma sätt på sin tid" skriver MacAskill.

En av hans teser i boken är att om vi som mänsklighet ska överleva inom en överskådlig framtid gäller det att vi skapar, underhåller och sprider goda värderingar i förhoppningen om att dessa kommer att dominera samhällsutvecklingen. I en värld av kärnvapen och snabb utveckling av AI är det av högsta vikt att värderingar som fred, ickevåld, omsorg och rättvisa får genomsyra besluten som fattas under de kommande årtionden, om vi inte ska bidra till förgörelsen av vår egen och andra arter. Låt oss därför fortsätta att vara, eller stötta, knäppskallar för rättvisan och extremister för kärleken i Martin Luther Kings ord!

Rebecca Zhu Hansson

Martin Smedjeback

Är heltidsaktivist för djurrätt och klimatet, genom sitt projekt Ett år för djur och jorden

B

Gemenskap, fred och rättvisa

Ge enkel gåva som sprider julens sanna budskap.

Att följa någon på vägen mot fred och rättvisa kan göra all skillnad i världen. Kristna Fredsrörelsens internationella fredsarbete räddar liv och ger hopp.

Skänk bort en skyddsängel till förmån för skydd av människorättsförsvare.

Stöd vårt Fredsarbete!

Skänk bort en skyddsängel till förmån för skydd av människorättsförsvare.

För att ge en gåva - öppna din mobilkamera, för den över QR-koden och följ länken.

KRISTNA
FREDS
RÖRELSEN